

Finansinspektionen@fi.se

Synpunkter på förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ny försäkringsrörelselag

Svenska försäkringsförmedlares förening (Sfm) har beretts tillfälle att yttra sig över förslag till ändrade föreskrifter och allmänna råd med anledning av införandet av nya försäkringsrörelseregler. Vårt yttrande begränsar sig till frågor som har bäring på rådgivning och förmedlingsverksamheten.

Föreskrifter om försäkringsklasser

Klassningen av depåförsäkring – försäkringsavtal som idag uteslutande består av villkorad återbäring – får olyckliga konsekvenser, inte minst skatterettsligt. Sakligt sett är depåförsäkringen en utveckling av fondförsäkring och saknar funktionellt samband med traditionell försäkring. Om det låter sig göras föreslår vi att depåförsäkringen klassas som en form av fondförsäkring. Definitionen av fondförsäkring bör vidgas till att innefatta försäkringsavtal i vilka försäkringstagaren/den försäkrade har rätten att allokera kapitalet och svarar för utfallet av placeringarna. Själva formen för sammansättningen av placeringstillgångar bör inte utgöra grund för klassificeringen, huruvida dessa sammanfattas i en fond eller om samma slag av tillgångar på en balansräkning sammanförs till ett försäkringsavtal saknar relevans för kategoriseringen enligt vår uppfattning. I Bilaga 2 av nedanstående föreskrift undantas såväl fond- som depåförsäkring från redovisningen enligt punkterna 11-17 under rubriken A.

Föreskrifter och allmänna råd om information som gäller försäkring och tjänstepension

Tryggandeformen pensionsstiftelse är av särskilt slag. Stiftelsen får inte utfästa pension och kan ej åta sig pensionsansvar. Till följd därav har stiftelsen bl a ej solvenskrav. Stiftelsen förvarar arbetsgivarens pant för pensionsutfästelser givna till anställda som kan vara destinatär till stiftelsen och vars pensionsrätt enligt utfästelsen skall tryggas av stiftelsen (pensionsborgenärer). Stiftelsen kan alltså inte informera om någon stiftelsens förpliktelse visavi pensionsborgenär, eftersom sådan saknas. Visar det sig att informationen stiftelsen lämnar är felaktig bör stiftelsen ej heller bära skadeståndsansvar visavi den skadelidande eftersom stiftelsen – som ju ägs av sitt ändamål – enligt sina stadgar uteslutande har att trygga pension. Det är tveksamt om stiftelsen för ikläda sig andra förpliktelser.

Vilken slags information skall stiftelsen lämna innan arbetsgivaren gör pensionsåtagande och för medel till stiftelsen? Här är ju stiftelsen som regel okunnig om vilka diskussioner arbetsgivare och arbetstagare för och vad resultatet blir. Förköpsinformationen vid stiftelsetryggande bör bli aktuell bara i fall då en ny anställd ansluts till en befintlig pensionsplan. Stiftelsen har ju normalt inte information om individuella pensionsöverenskommelser. Vem är ersättningsberättigad visavi stiftelsen?

Vid stiftelsestryggande är det arbetsgivaren ensam som har förpliktelsen mot de berättigade, utom i fall av konkurs, när styrelsen i stiftelsen skall avveckla denna genom att teckna försäkring för utestående förpliktelser.

Vad innebär kollektivt förhandlad pensionsordning? Avses kollektivavtalad? Avses att anslutning skall omfatta ett kollektiv eller att en eller båda parter företräts av flera? 1 kap § 5 bör preciseras.

Förekommande definitioner tar ej höjd för och kan ej användas analogt för stiftelsestryggade pensionsutfästelser.

Skillnad görs ej mellan tryggad, otryggad och pantsäkrad pension. Ej heller definieras kostnadsbestämda och förmånsbestämda pensionsutfästelser, en viktig distinktion inte minst i vad avser behov av information.

2 kap 2 §

Anställd ansluter sig normalt ej till en pensionsstiftelse, trygandet i denna uppkommer genom arbetsgivarens utfästelse. Innehållet i pensionsstiftelsens eventuella information bör te sig ganska intetsägande eftersom stiftelsen inte kan yttra något som binder stiftelsen utöver utfästelsen och över den disponerar arbetsgivaren ensam. Informationskravet ter sig meningslöst vid pensionering i egen regi och bör gälla enbart försäkring med undantag för de begränsade förpliktelser som framgår av bilaga 1. Vid förmånsbestämd pension är det meningsfulla utrymmet för information mer begränsat än vid premiebestämda åtaganden. Informationskraven bör anpassas efter förhållandet om anställd ansluts till försäkring eller väljer försäkring.

2 kap 4 §

Vid outsourcing bör företag som lägger ut viss verksamhet inte enbart svara för att innehållet uppfyller stipulerade krav utan också att information faktiskt når den berörde. Detta gäller i vart fall om outsourcing sker till företag som inte står under tillsyn. Mellan verksamheter under tillsyn bör informationsrisken kunna fördelas genom avtal.

Bilaga 1 punkten 3

Få stiftelser är av storlek att ha anställda. Vidare kan knappast klagomål resas mot stiftelsen från pensionsberättigad eftersom stiftelsens uppgifter inte har pensionsborgenärerna som föremål. Stiftelsens styrelse har som huvudsaklig uppgift att ombesörja förvaltningen av stiftelsens kapital samt se till att gottgörelse lämnas enligt ändamålet och att kapitalet är okränt visavi pensionsreserven sedan gottgörelse lämnats. Ansvar utöver stiftelserättens bör ej komma ifråga, det är tveksamt om ansvar för felaktig information kan riktas mot stiftelsen. Det bör klargöras ganska preciserat och helst uttömmande i vilka avseenden stiftelsen skall ha beredskap för klagomål. Styrelsen i stiftelsen kan inte belasta stiftelseförmögenheten med kostnader för utredningar vars föremål går utöver ändamålet i nämnda hänseende. Ansvar för information som egentligen borde åvila arbetsgivaren eller parterna i kollektivavtal faller vid sidan av stiftelsens ändamål.

Bilaga 2 A

Skall informationen lämnas till arbetsgivaren i fall då tjänstepensionsförsäkring tecknas och oavsett om utfästelsen är kostnads- eller förmånsbestämd? Sådan är regelmässigt ett avtal mellan arbetsgivaren som försäkringstagare och försäkringsgivaren. Den verkliga intressenten är dock arbetstagaren.

Vi saknar föreskrifter som tar höjd för problematiken som avser kapitalförsäkring som tecknas med arbetsgivaren som ägare och anställd som försäkrad och panthavare; direktpension. Denna saknar förmånstagare och utgör realiter en del av arbetsgivarens balansräkning, vilken satts av för att tjäna som säkerhet för en utfästelse om pension. Inte sällan ger direktpensionsutfästelsen anställd fondbytes- eller allokeringsrätten till den anställde/försäkrade och knyter pensionsutfallet till pantens utveckling. Denna form reser särskilda frågor om information och vem som är informationsberättigad och vad informationen skall avse.

Vilka informationskrav skall tjänstepensionsinstitut som tryggar kollektivavtalade förmånsbestämda utfästelser iakttaga? Skiljer sig kravet om utfästelserna rör kollektivavtalade premiebestämda förmåner? Fordras det att informationskraven förhandlats fram i samma ordning som den kollektivavtalade pensionsplanen för att avvikande informationskrav skall få tillämpas? Kan gruppupphandling som inte är kollektivavtalad anamma samma informationskrav som gäller för visst kollektivavtal om förutsättningarna i övrigt är likartade? I vissa fall säger försäkringsavtalen att institutet tryggar viss pensionsplan sådan den gäller vid var tidpunkt och att förändringar i kollektivavtalet/planen får ett omedelbart genomslag i försäkringsavtalet, dvs avtalen fungerar som vätska i kommunicerande kärl. Påverkar förhållandet informationsbördan? Vilket ansvar har institutet om kollektivavtalet utpekar annan än institutet som informationsansvarig?

Vi föreslår att föreskriften arbetas om så att varje slag av tryggande samt pensionsåtagande med annan eller ingen säkerhet redovisas och ges anpassade föreskrifter. Vidare anser vi att föreskrifterna bör ta hänsyn till arten av pensionsutfästelse och precis ange vem som skall ha vilken information. Undantag från informationsplikten bör anges mer preciserat.

Stockholm den 28 januari 2011

Per Andelius
Sfm

